

ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΜΟΙ

Έχουμε έγκαιρα υποστηρίξει πως η προηγούμενη χρονιά, παρότι έμοιαζε αρχικά με μια βαριά παύση των κοινωνικών μας σχέσεων, ήταν το ακριβώς αντίθετο: μια αδιανόητη επιτάχυνση της κίνησης του κεφαλαίου και μια, χωρίς όρια ή διαπραγματεύσεις, επιβολή των προσταγών της επί της εργατικής τάξης. Μια κίνηση τέτοιας έντασης που εύκολα διαφεύγει της καθημερινής μας εποπτείας την ίδια στιγμή που εγγράφεται στα σώματά μας. Ανασυγκροτώντας, λοιπόν, υπομονετικά διάφορα σημεία της ιστορικής περιόδου, επανερχόμαστε διαρκώς σε μια εκτίμηση που τολμήσαμε στο σημείωμα της έκδοσης στο Antifa Traverso #0. Γράφαμε εκεί πως οι «ειδικοί του μιλιταρισμού» έρχονται να αντικαταστήσουν τους «ειδικούς της οικονομίας» στην διαχείριση της -τότε υπέρπουσας, τώρα ολοφάνερης- καπιταλιστικής κρίσης: τμήματα του ελληνικού παρακράτους εμφανίζονται όλο και συχνότερα στα mainstream και social media με τη μορφή του «ειδικού επί των διεθνών σχέσεων».

Μάλλον πέσαμε έξω. Και, πέσαμε έξω, γιατί δεν μπορούσαμε να προβλέψουμε πως η επιδημία της covid19 θα μετατρέπεται σε μια «απόλυτα φοβική πανδημία» ώστε να πυροδοτήσει μια «έκτακτη ανάγκη» τέτοιας έντασης και εύρους που δεν είχαμε γνωρίσει στην πολιτικά οργανωμένη ζωή μας. Σ' αυτή τη διαδικασία μια νέα κατηγορία ειδικών εμφανίστηκε. Η επιτροπή των γιατρών αποτέλεσε το ιερατείο το οποίο κλήθηκε να νομιμοποιήσει την «έκτακτη ανάγκη». Ήταν, όμως, μόνοι

τους; Είναι οι ειδικοί της covid19 απλά γιατροί; Αν κοιτάξει κανείς/καμία τα μέλη των επιτροπών θα σχηματίσει μια καλύτερη εικόνα: Στην «Εθνική Επιτροπή Προστασίας της Δημόσιας Υγείας» συμμετέχουν ο Τολούμης Γεώργιος, Υποπρόεδρος, Διευθυντής Υγειονομικού ΓΕΕΘΑ και ο Χατζηγεωργίου Δημήτριος, Υποπρόεδρος, Λοιμωξιολόγος, Διευθυντής Υγειονομικού Πολιτικής Αεροπορίας¹. Παράλληλα με αυτή την εμπλοκή του στρατού στη διαχείριση της «δημόσιας υγιεινής», αν κανείς/καμία τολμήσει να παρακολουθήσει την main ειδησεογραφία θα παρατηρήσει πως πολιτικές φιγούρες, όπως ο Α. Συρίγος ή ο Κ. Καϊρίδης, έχουν αποκτήσει αναβαθμισμένο ρόλο στο εσωτερικό της κυβέρνησης, αναρριχώμενοι σε υπουργικές θέσεις ή θέσεις δημόσιου αγορητή, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι υποκαθιστούν μορφές του ελληνικού παρακράτους όπως ο Σάββας Καλεντερίδης ή ο Γιάννης Μάζης που βρίσκουν πάντα μία φιλόξενη θέση στο δημόσιο λόγο.

Με άλλα λόγια, ο μιλιταρισμός είναι εδώ. Δίπλα του βρίσκεται - σε διαρκή σύζευξη- ο ελληνικός ιμπεριαλισμός. Το αυξημένο ενδιαφέρον του ελληνικού κράτους να παράγει και να συμμετέχει σε διεθνείς πολεμικές και διπλωματικές εντάσεις, προκειμένου να διασφαλίσει την αναπαραγωγή της εθνικής μεσαίας τάξης και την κυριαρχία του ελληνικού κεφαλαίου σε μια σειρά από γεωγραφικές ενότητες. Στο Antifa Traverso #0, παρατηρούσαμε, επίσης, ότι τα μέσα που διέρχεται ο ελληνικός ιμπεριαλισμός - με

αναφορά στην έλευση του στρατάρχη Χαφτάρ στην Αθήνα² - ξεφεύγουν όλο και συχνότερα της (τυπικής) διεθνούς νομιμότητας. Η άποψή μας αυτή ήρθε γρήγορα να επικυρωθεί απ' όσα έκανε ο ελληνικός στρατός και οι εθνοφύλακες στον Έβρο απέναντι σε κάποιους/ες εκατοντάδες μετανάστες/τριες εργάτες/τριες, δηλώνοντας δημόσια πως το ελληνικό κράτος είναι ικανό μόνο για την εξαγωγή μιλιταρισμού.

Με τα παραπάνω ως παρακαταθήκη και με ανοιχτό το ερώτημα για το γεωπολιτικό αποτύπωμα της «πανδημίας», θα επιχειρήσουμε να χαρτογραφήσουμε την κίνηση του ελληνικού ιμπεριαλισμού στην Ανατολική Μεσόγειο, που αποτελεί το «ζωτικό χώρο» του ελληνικού κράτους κατά τη διάρκεια του παρούσας παγκόσμιας διακρατικής έντασης. Σ' αυτό το περιβάλλον υπάρχουν δύο συναντήσεις που στοιχειοθετούν ένα ορόσημο: α) οι διερευνητικές επαφές με το τουρκικό κράτος (61ος γύρος, 25 Ιανουαρίου, 62ος γύρος, 15- 16 Μαρτίου),

β) η πενταμερής συνάντηση με θέμα το Κυπριακό (27- 29 Απριλίου). Το όροσημο που συνιστούν οι παραπάνω συναντήσεις δεν είναι άλλο από την εμφάνιση, με επιτακτικό τρόπο, της προοπτικής της επίλυσης ή, καλύτερα, της μετατόπισης σε ένα άλλο επίπεδο του «Κυπριακού». Ας προσπαθήσουμε να δούμε αυτά τα δύο επίπεδα, σε πρώτο χρόνο, ξεχωριστά.

Α) Ο 62ος δεν θα είναι ο τελικός

Νομίζουμε πως είναι τόσο προφανές που δεν χρειάζεται εξήγηση. Κάθε, μα κάθε, φορά που καλούνται οι θεσμικοί εκπρόσωποι των δύο κρατών στο τραπέζι κάποιας διαπραγμάτευσης, τα ελληνικά media γεμίζουν με εθνικιστικές θεωρίες περί «τουρκικής προκλητικότητας», «ημίτρελου σουλτάνου», «διπλωματικά απομονωμένου τουρκικού κράτους», «αδαμάντινης ελληνοαμερικάνικης φιλίας» κ.ο.κ. Έτσι συμβαίνει και τώρα: τα

Τα θαλάσσια οικόπεδα που διεκδικεί το Ελληνικό και το Κυπριακό κράτος

ΚΟΡΙΣ ΠΟΚΗΤΑΟΥΝ

ελληνικά media κατά τη διάρκεια των ελληνοτουρκικών συζητήσεων έχουν αναλάβει να καθυβρίζουν και να συκοφαντούν ανώτερους ή ανώτατους διπλωματικούς και θεσμικούς αντιπροσώπους του τουρκικού κράτους³

Στο ίδιο ύφος με τις παραπάνω διατυπώσεις κινούνται και οι προθέσεις των ελλήνων διπλωματών. Διαβάζουμε στο Έθνος (25.01.2021): «Σε κάθε περίπτωση, οι Έλληνες διπλωμάτες προσέρχονται στις συζητήσεις βάζοντας στο τραπέζι ένα μόνο αντικείμενο διαπραγμάτευσης: την οριοθέτηση της ΑΟΖ και της υφαλοκρηπίδας στο Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο, βάσει του Διεθνούς Δικαίου.»⁴ Η τελευταία φράση - «βάσει του διεθνούς δικαίου»- είναι η κωδική φράση που ενεργοποιεί το ελληνικό κράτος προκειμένου να καταδικάσει κάθε δια-

πραγμάτευση. Η σκληρά ιδιωτική και εθνικιστική ανάγνωση των ρυθμίσεων του διεθνούς δικαίου που θέλει το ελληνικό κράτος να μονοπωλεί την Ανατολική Μεσόγειο, αποκλείοντας έτσι την πρόσβαση του τεράστιου κερσαίου όγκου της Τουρκικής επικράτειας, αποτελεί τη συνθήκη εθελούσιας ασυμμετρίας που προκαλεί το ελληνικό κράτος.

Παράλληλα με την πρόκληση αυτής της διπλωματικής ασυμμετρίας, το ελληνικό κράτος επιλέγει να περιφέρει και να προσαράζει πολεμικά πλοία του εντός αποστρατιωτικοποιημένων περιοχών των Δωδεκανήσων και, ειδικά, του Καστελόριζου, την ίδια στιγμή που ονομάζει «τουρκική προκλητικότητα» κάθε δέσμευση θαλάσσιου οικοπέδου για στρατιωτικές ασκήσεις ή υποθαλάσσια έρευνα που

οργανώνει το Τουρκικό κράτος⁵.

Μέχρι εδώ, πάμε καλά. Αν ακούσουμε λίγο πιο προσεκτικά τα ομιλούντα κρατικά στόματα, θα παρατηρήσουμε μια διαφορά. Ο Αθανάσιος Έλλης, για παράδειγμα, παρότι συνεπής κατασκευαστής «τουρκικών προκλήσεων», θα γράψει τα παρακάτω (28.01.2021):

«Και στην Ελλάδα, λοιπόν, υπάρχουν ενστάσεις στις προσπάθειες προσέγγισης της γείτονος. Παρά τις προκλήσεις, ωστόσο, παρά τις απειλές, παρά τον μεγαλοϊδεατισμό κάποιων, εδώ και δεκαετίες διαδοχικοί Έλληνες πρωθυπουργοί, από όλο το ιδεολογικό φάσμα, επιλέγουν την οδό της σύνεσης και της νηφαλιότητας, δηλώνουν και είναι υπέρ των διευρυνητικών επαφών και, στην πορεία, ενός οριοθετημένου διαλόγου, και ειλικρινά αναζητούν την πλήρη ομαλοποίηση των σχέσεων με την Τουρκία, όχι από αδυναμία ή ηττοπάθεια, αλλά επειδή αναγνωρίζουν ότι αυτή θα αποφέρει οφέλη, και στις δύο χώρες. Αυτή τη ρεαλιστική στάση πρέπει να στηρίξουν, έμπρακτα, οι εταίροι.»⁶

Ενώ, στις 02.02.2021, ο Γιώργος Παπανδρέου σε συνέντευξή του σε τουρκικό τηλεοπτικό δίκτυο θα πει:

«Νομίζω, λοιπόν, ότι πρέπει να ξεκαθαρίσουμε τα πράγματα, σεβόμαστε το Διεθνές Δίκαιο και την εθνική κυριαρχία, ζητήματα τα οποία δεν αποτελούν θέμα διαπραγμάτευσης και να επικεντρωθούμε σε ό,τι μπορούμε να επιλύσουμε. Για παράδειγμα, το θέμα της οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας. Ένα θέμα που είναι σημαντικό να επιλυθεί και έχουμε φτάσει πολύ κοντά σε μια θετική έκβαση. Νομίζω ότι αυτό είναι το πνεύμα που πρέπει να ακολουθήσουμε σε αυτές τις συζητήσεις»⁷.

Παραθέτουμε τα παραπάνω, προκειμένου να ενισχύσουμε τον ισχυρισμό μας πως η γεωπολιτική αναβάθμιση του τουρκικού κράτους και η αποστασιοποίησή του από το περιβάλλον του NATO έχει αναγκάσει το ελληνικό κράτος να οδηγηθεί στην αναθεώρηση της παλιάς «στρατηγικής των εκκρεμοτήτων»⁸. Αυτό είναι που παραδέχεται έμμεσα και ο Αλ. Παπαχελάς όταν γράφει:

«Άλλαξε και ο τρόπος που μας βλέπει ο Ερντογάν. Διότι άλλαξε ο τρόπος που κοιτάζει τον εαυτό του στον καθρέφτη. Στα μάτια του είναι 'ισοϋψής' με τον Πούτιν, τον Μπάιντεν, τον Σι, τη Μέρκελ. Και κάπου εκεί τελειώσαμε. Οι διάφοροι περαστικοί, τύπου Μπορέλ, μάλλον τον διασκεδάζουν και δεν νομίζω να συγκρατεί καν τα ονόματά τους. Ο Ερντογάν βλέπει την Τουρκία σαν μια ανερχόμενη υπερδύναμη και μεταμόρφωση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Και προφανώς, μέσα σε όλα αυτά αλλιώς βλέπει πλέον την Ελλάδα.»⁹.

Η γεωπολιτική αναβάθμιση της Τουρκίας, ο προς Ανατολάς προσανατολισμός της και η σχετική εσωτερική σταθερότητα που έχει πετύχει κατά την εικοσαετή ηγεμονία του Ρ. Τ. Ερντογάν αποτελούν κρίσιμες μεταβλητές για τα σχέδια του ελληνικού κράτους. Η συντήρηση της υπερεθνικιστικής γραμμής στο σύνολο των ελληνικών κομμάτων έρχεται σε αντίφαση με μια κοινά αναγνωρισμένη πραγματικότητα. Έρχεται σε αντίφαση με την πραγματική κίνηση που δεν αφήνει καμία υποψία για το γεγονός πως η αναβάθμιση του τουρκικού κράτους δεν πρόκειται να ανασχεθεί (όχι άμεσα τουλάχιστον). Τίποτα και κανείς δεν υπόσχεται στο ελληνικό κράτος πως η στρατηγική της «μη υπογραφής οποιασδήποτε συμφωνίας» αποτελεί προνομιακή στρατηγική για τον ελληνικό ιμπεριαλισμό.

Ένας «νέος ρεαλισμός» βρίσκεται υπό κατασκευή ακριβώς κάτω από την υπερεθνικιστική γραμμή της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής. Κι αυτό γίνεται σαφές, αν επιστρέψει κανείς/καμία στη διαδικασία πριν και μετά τη «Συμφωνία των Πρεσπών». Ας εξηγηθούμε: Από τη μια, το ελληνικό κράτος-παρακράτος έστησε μια εσωτερική αγορά εθνικισμού προς τροφή και θέλξη της ελληνικής μεσαίας τάξης και των κομμάτων της. Από την άλλη, όμως, υπήρχε η κοινή συμφωνία πως η υπογραφή της συμφωνίας καθόλου δεν σημαίνει την οπισθοχώρηση του ελληνικού ιμπεριαλισμού. Αντίθετα, ήταν μια «λύση» που έφερνε τα ελληνικά F16 στο κέντρο των Βαλκανίων. Ο «νέος ρεαλισμός» δεν είναι ένα αναγκαίο κακό, είναι η τοποθέτηση του ελληνικού ιμπεριαλισμού στη σύγχρονη πλανητική συγκυρία. Το πρόβλημα του ελληνικού ιμπεριαλισμού,

Τα θαλάσσια οικόπεδα που διεκδικεί το Τουρκικό κράτος

πέρα από τον αφόρητο μεγαλοϊδεατισμό του, είναι ένα: όποια κυβέρνηση καλείται να φέρει εις πέρας μια τέτοια συμφωνία, πέφτει. Κι αυτό, γιατί η συγκροτημένη πάνω στη Μεγάλη Ιδέα και τον εθνικισμό ελληνική μεσαία τάξη αδυνατεί να προσαρμοστεί ιδεολογικά στη νέα πραγματικότητα.

B) Meanwhile, δυτικά του Λιβάνου και όχι νότια του Καστελόριζου...

«Ο Έλληνας Πρωθυπουργός, ο οποίος μίλησε για μια 'ευαίσθητη συγκυρία για το μέλλον του Κυπριακού', τόνισε την ανάγκη η λύση του Κυπριακού να εξυπηρετεί τα συμφέροντα όλων των Κυπρίων, και όχι τις στοχεύσεις της Τουρκίας. Ως εκ τούτου, είπε, αμετακίνητη θέση της Ελλάδας παραμένει η κατάργηση των εγγυήσεων και των επεμβατικών δικαιωμάτων, αλλά και η πλήρης και ταχεία απόσυρση των κατοχικών στρατευμάτων. Οι θέσεις αυτές κατέληξε ο κ. Μητσοτάκης, αποτελούν και την στάση μας στις διαπραγματεύσεις που επιχειρεί να επανεκκινήσει ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ.»¹⁰

Σε συνέχεια των παραπάνω, ο Κυριάκος Μητσοτάκης έκανε σαφές για ακόμη μια φορά πως το ελληνικό και το κυπριακό κράτος εισέρχονται στην πενταμερή διάσκεψη της 27ης- 29ης Απριλίου με κοινή «εθνική» γραμμή. Και τον πιστεύουμε. Άλλωστε, η κυπριακή ελίτ και η ελληνική αστική τάξη διαπνέονται από παρόμοια χαρακτηριστικά: γεωπολιτικό προσοδισμό και τυχοδιωκτισμό, για να πούμε τα πρώτα που μας έρχονται στο μυαλό. Ας ακούσουμε, όμως, και όσα έχει να μας πει ο Χάρης Γεωργιάδης, πρώην

υπουργός οικονομικών και νυν βουλευτής με το ΔΗ. ΣΥ.:

«Ούτε, όμως, η διαιώνιση της υφιστάμενης κατάστασης είναι διατηρήσιμη. Η Τουρκία ακολουθεί μια πορεία αναθεωρητική και συγκρουσιακή, που σημαίνει ότι η μη λύση δεν θα είναι πλέον στατική, αλλά θα εξελίσσεται σε μια κατάσταση επικίνδυνη και απρόβλεπτη. Μπροστά σε αυτό το ζοφερό σκηνικό επιβάλλεται περίσκεψη και προβληματισμός. Είναι η ώρα για ένα νέο ρεαλισμό. Πρέπει να ζυγίσουμε σωστά τα δεδομένα, να αποφασίσουμε τι πρέπει οπωσδήποτε να διαφυλάξουμε, αλλά και τι μπορούμε ρεαλιστικά να διεκδικήσουμε. Πρέπει να λάβουμε δύσκολες αποφάσεις και να μιλήσουμε ξανά τη γλώσσα της αλήθειας. Μόνο έτσι θα διασφαλίσουμε τα συμφέροντα και την επιβίωση του κυπριακού ελληνισμού.»¹¹.

Αν τώρα σε αυτά προσθέσουμε και τον ισχυρισμό πως η γραμμή των «δύο κρατών» στην Κύπρο, πέρα από την υποστήριξη που τυχάνει από το τουρκικό κράτος έχει εδραιωθεί για τα καλά και στην κυπριακή ελίτ που εκπροσωπεί το ΔΗ.ΣΥ¹², τότε γίνεται όλο και περισσότερο σαφές η κατεύθυνση του «Κυπριακού»: κρατάμε τα δύο κράτη και ξεκινάμε να πλακωνόμαστε για την ΑΟΖ. Ένας πόλεμος μεταμφιεσμένος σε συμφωνία είναι μπροστά στα μάτια μας. Αυτή πρέπει να είναι και η γνώμη του Κύπριου προέδρου Νίκου Αναστασιάδη, καθώς, όπως είχε αποκαλύψει ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Χρυσόστομος Β', σε συνέντευξή του στην εφημερίδα «Πολίτης» (15.12.2019): «Ο Πρόεδρος σε συζητήσεις που είχαμε μου έλεγε

πως έβλεπε τη λύση δύο κρατών και εγώ διαφώνησα έντονα μαζί του.»¹³

Βέβαια, είπαμε... Η παραπάνω διαδικασία είναι αργή. Χρειάζεται χρόνος και κάποιες δεκάδες κράτη ν' αρχίζουν να αναγνωρίζουν τη Βόρεια Κύπρο ως κράτος, έναντι της παρανοϊκής εθνικιστικής ελληνικής αντίληψης που αναφέρεται ακόμα σε «ψευδοκράτος» ή σε «ακαθόριστη οντότητα». Και, παράλληλα, από 'δώ και από 'κεί, και τις κρίσιμες στιγμές θα κυριαρχεί συντεταγμένα στα media η «εθνική γραμμή» που αντηχεί τις πιο σκοτεινές στιγμές του ελληνικού ιμπεριαλισμού στην Ανατολική Μεσόγειο: ένα κυπριακό κράτος ελληνικό και κατ' επίφαση ομοσπονδιακό.

Η Κύπρος είναι ελληνική;

Μια βαθιά ριζωμένη εθνικιστική προκατάληψη του συνόλου των ελλήνων είναι πως η Κύπρος είναι ελληνική. Το γεγονός αυτό οδηγεί σε δύο στρεβλές και επικίνδυνες επίσης προκαταλήψεις: α) οι μουσουλμάνοι και οι τούρκοι του νησιού είναι κάτι σαν κατοχικός στρατός που ήρθε κατά τη διάρκεια της επιχείρησης «Αττίλας», β) το ελληνικό και το κυπριακό κράτος έχουν, είχαν και θα έχουν μια κοινή συμπαγή στρατηγική. Για το πρώτο πολλά μπορούν να ειπωθούν αλλά δεν είναι της παρούσης. Αρκεί για τους σκοπούς αυτού του κειμένου μια ρητή άρνηση της παραπάνω παραδοχής. Σε σχέση με τη δεύτερη πρόταση, έχουμε δύο διαφορετικά σχόλια:

Πρώτον, το πραξικόπημα κατά του Μακάριου, ο οποίος είχε έρθει σε ρήξη με τις επιδιώξεις του ελληνικού ιμπεριαλισμού, οργανώθηκε από την ΕΟΚΑ Β' του έλληνα φασίστα Γρίβα και σε συνεννόηση με το τουρκικό και

το αγγλικό κράτος, παρότι, αποδίδεται, εντελώς παρελκυστικά, στη Χούντα, καθώς αυτές οι τακτικές λύσεις αποτελούν κομμάτι των στρατηγικών των милитарιστικών μηχανισμών του ελληνικού κράτους, που φτάνουν χωρίς τομές μέχρι σήμερα.

Δεύτερον, είναι χρήσιμο να θυμηθούμε όσα γράφει ο Ν.Κοτζιάς:

«Μετά από ενάμιση χρόνο διακυβέρνησης της χώρας από την ΝΔ, η Τουρκία έχει πετύχει σειρά από στόχους, πριν από όλα να αποσυνδεθεί σε μεγάλο βαθμό η Κύπρος από την Ελλάδα. Σήμερα, δυστυχώς, η πολιτική και διπλωματική συνεργασία ανάμεσα στα δύο αυτά κράτη της ΕΕ είναι κατώτερη των περιστάσεων, ενώ σε μερικούς άλλους είναι ανύπαρκτη. Φοβάμαι, επικίνδυνα ανύπαρκτη. Απαιτείται άμεσα η σύγκλιση διακυβερνητικής διάσκεψης ανάμεσα στα δύο κράτη και συστηματική συνεργασία σε όλα τα πεδία και επίπεδα.»¹⁴.

Εμμέσως πλην σαφώς, ο Ν. Κοτζιάς αποδέχεται την κδεμονία του κυπριακού κράτους από τον ελληνικό ιμπεριαλισμό και την αναγκαιότητα αυτή να συνεχιστεί. Το γεγονός αυτό, όμως, δεν είναι δεδομένο. Το ελληνικό κράτος πρέπει να επιβάλει διαρκώς την ηγεμονία του πάνω στην Κύπρο, διεκδικώντας να έχει εκείνο την τελική απόφαση για το Κυπριακό. Έτσι, ενόψει των βουλευτικών εκλογών του Μαΐου, το ελληνικό παρακράτος θα πρέπει να πιάσει- σίγουρα έχει ήδη πιάσει- δουλειά προκειμένου το αποτέλεσμα να είναι συμβατό με τους γενικούς σχεδιασμούς του ελληνικού ιμπεριαλισμού στην Ανατολική Μεσόγειο.

1. Εφημερίδα των Συντακτών, Αντιδημοκρατικά κυβερνητικά παιχνίδια με επιτροπές και απαγορεύσεις, 26.01.2021
2. Και, πιο συγκεκριμένα, σε ταβέρνα στη Βάρη.
3. Χαρακτηριστική περίπτωση εθνικιστικής δημαγωγίας είναι το εξώφυλλο της Δημοκρατίας (02.03.2021) όπου και εφευρίσκει στην προσάραξη εξαιτίας βλάβης ενός πλοίου με Τουρκική σημαία σε διεκδικούμε από την Ελλάδα χωρικά ύδατα, την αφορμή για ένα θερμό επεισόδιο.
4. Το Έθνος, Διερευνητικές επαφές: Με

χαμηλές προσδοκίες για την Αθήνα ξεκινά ο 61ος κύκλος, Αλέξανδρος Διαμαντής, 25.01.2021
5. Καθημερινή, Συντήρηση ατμόσφαιρας απειλής από τη Τουρκία, Βασίλης Νέδος, 23.02.2021.
6. Καθημερινή, Διερευνητικές με Τουρκία υποστήριξη και ενστάσεις, Αθανάσιος Έλλης, 28.01.2021
7. Καθημερινή, Γ. Παπανδρέου για Τουρκία: Το 2003 φτάσαμε πολύ κοντά στη Χάγη, 02.02.2021
8. Με τον τρόπο αυτό κωδικοποιούμε τη στρατηγική του ελληνικού κράτους να μην

οδηγείται στην υπογραφή συμφωνιών με τα γειτονικά του κράτη προσπαθώντας να επωφελείται από τα γκρίζα καθεστώτα που δημιουργεί. Τέτοια περίπτωση είναι η συντήρηση του «Κυπριακού» και η «ασυμφωνία» σχετικά με την Α.Ο.Ζ. ή την υφαλοκρηπίδα. Τέτοια ήταν επίσης η εκκρεμής ονοματοδοσία της Δημοκρατίας της Βόρειας Μακεδονίας.
9. Καθημερινή, Η γεωπολιτική βουλιμία της Τουρκίας, Α. Παπαχελάς, 14.02.2021
10. DW, Στην Κύπρο ενόψει πενταμερούς ο Μητσοτάκης, 08.02.2021
11. Καθημερινή, (Κύπρος), Νέος

Ρεαλισμός, Χάρης Γεωργιάδης, 03.01.2021
12. βλ. Γρηγόρης Ιωάννου, Ο Ντεκτάς στον Νότο, (Απρίλιος 2019),
13. Ολόκληρη η συνέντευξη του Αρχιεπισκόπου Κύπρου υπάρχει διαθέσιμη στο παρακάτω link: <https://politix.com.cy/politix-news/kypros/o-chrysostomos-v-aytoniografogymenos-megali-syntentyxi-ston-p/>
14. Documento, Ν.Κοτζιάς: ανησυχίες για το Κυπριακό, 09.12.2020.